

Savivaldybių žinios

Nr. 28 (697)

2014 m. lapkričio 1 d.
Kaina 2,25 Lt / 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

LSA valdybos ir tarybos posėdis

3 p.

Posėdyje dalyvavo ir sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė (kairėje). Ministrėi adresuotame rašte LSA pabrėžia, kad dėl krizinių laikotarpiu apriboto finansavimo ir taupymo režimo savivaldybių ligoninės ne tik paskendo skolose, bet ir tapo nepajėgios užtikrinti reikiamų gydymo sąlygų, paslaugų kokybės ir prieinamumo pacientams ir reikiamo specialistų skaičiaus

Naujienos iš Kauno

Romo Gurklio nuotr.

Pasiektas persilaužimas tvarkant svarbiausias gatves _____ 6 p.

Kaip derinti gerus norus su konkurencijos principais?

LSA direktoriaus pavaduotojo Rimanto Čapo diskusinės mintys _____ 10 p.

Įvykių savivaldybėse mozaika

Lietuvos diplomatai susipažino su Marijampole, Varėnos ir Šilalės rajonuose įamžintas partizanų atminimas, Anykščiuose ir Visagine vyko teatrų festivaliai _____ 12–14 p.

Savivaldybės tapo... pašalpininkėmis

LSA direktorės Romos Žakaitienės žvilgsnis apie ydingą savivaldybių biudžetų sudarymo tvarką _____ 15 p.

9 771392 246004

LIETUVOS KURORTŲ ASOCIACIJOS NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

Neringa Grigarienė

Lietuvos kurortų asociacijos direktorė

Spalio 28 d. vyko Lietuvos kurortų asociacijos (LKA) visuotinis narių suvažiavimas ir prezidiumo posėdis (**nuotr.**). Posėdyje dalyvavo asociacijos prezidentė Birštono savivaldybės merė Nijolė Dirginčienė, Druskininkų savivaldybės meras Ričardas Malinauskas, Neringos savivaldybės meras Darius Jasaitis, Trakų r. merė Edita Rudelienė, Ignalinos r. meras Henrikas Šiaudinis, Anykščių r. meras Sigutis Obelevičius ir Zarasų r. meras Arvydas Steponavičius.

Visuotiniame narių suvažiavime LKA prezidiumo nariais vienbalsiai patvirtinti naujai pareigas pradėję eiti Trakų ir Ignalinos rajonų savivaldybių merai.

Lietuvos kurortų asociacijos prezidiumas aptarė Kurortologijos mokslinių tyrimų laboratorijos įkūrimo kartu su valstybiniu mokslinių tyrimų institutu Inovatyvios medicinos centru svarbą ir pritarė pasiūlymui įsteigti Kurortologų (medikų) tarybą prie Lietuvos kurortų asociacijos.

Šioje taryboje Lietuvos kurortų ir kurortinių vietovių deleguoti specialistai plačiau nagrinės kurortinio gydymo, gydymo natūraliais gamtiniais ištekliais ir kitus kurortams svarbius klausimus. Posėdyje taip pat buvo aptarti Lietuvos kurortų plėtros klausimai, asociacijos projektinė veikla ir turizmo rinkodaros priemonės.

PASVEIKINTI KONSTITUCIJOS EGZAMINO NUGALĖTOJAI

Sergejus Tichomirovas

Jau aštuntus metus iš eilės Teisingumo ministerijos rengiamo Konstitucijos egzamino nugalėtojai buvo pagerbti Prezidentūroje. Egzamino laureatus sveikino ir apdovanojo Prezidentė Dalia Grybauskaitė ir teisingumo ministras Juozas Bernatonis.

Konstitucijos egzamino nugalėtojais (**nuotr.**) tapo 27 Lietuvos gyventojai, o dalyvių iš viso buvo 30298. Piliiečių, neturinčių teisinio išsilavinimo, grupėje nugalėtojais tapo Šilalės savivaldybės Personalo ir ūkio skyriaus vyr. specialistė Geda Čėsnaitė, Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Aušra Lamanaušienė ir Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktorius Ramūnas Keršys. Teisinių išsilavinimą turinčių ar jo siekiančių piliiečių grupėje geriausiai pasirodė Rita Pechovska iš Šalčininkų, Romanas Bartkūnas iš Visagino ir Vilma Aleknavičienė iš Prienų.

Patys mažiausieji, 1–4 klasių mokiniai, dalyvavo Konstitucijos egzamine atlikdami kūrybinę užduotį – piešė piešinius tema „Mano teisės ir pareigos“. Nupiešti 636 piešiniai.

Kaip ir kasmet, Konstitucijos egzaminas buvo laikomas ir internetu portale DELFI. Čia varžėsi 832 dalyviai. Internetu egzaminą laikiusieji dalyvavo tik viename etape, jie buvo vertinami pagal teisingų atsakymų skaičių ir atsakymams skirtą laiką.

Egzaminas buvo laikomas ir Lietuvos įkalinimo įstajose, čia taip pat atrinkti trys geriausiai pasirodę dalyviai. Prezidentės pasirašytos Konstitucijos ir teisingumo ministro atminimo dovanos jiems bus perduotos artimiausiu metu.

Apdovanojimo ceremonijoje geriausiai atlikusiems

Konstitucijos egzamino užduotis Prezidentė įteikė po Konstituciją su savo parašu, teisingumo ministras – vardines padėkas, rašiklius ir egzamino partnerių advokatų kontoros „Triniti“ įsteigtus prizus – aitvarus. Geriausiai egzaminą internete išlaikiusius dalyvius DELFI apdovanojo knygomis. Konstitucijos egzamino laureatams taip pat skambėjo ir muzikinės dovanos – berniukų ir jaunuolių choro „Ažuoliukas“ atliekamos dainos.

Po apdovanojimų ceremonijos visi nugalėtojai buvo pakviesti į Daukanto aikštę, kur aukštyn paleido aitvarus, simbolizuojančius aukštyn nešančias žinias.

Konstitucijos egzaminą organizuoja Teisingumo ministerija, egzamino globėja – Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė. Projektą organizuoti padeda Mykolo Romerio universitetas, Lietuvos savivaldybės, Švietimo ir mokslo ministerija, Šiaulių bankas, advokatų kontora „Triniti“. Žinių apie Konstitucijos egzaminą padeda skleisti projekto informaciniai rėmėjai: naujiųjų portalas DELFI, Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

Kauno miesto savivaldybė į gatvių tvarkymą ir naujojo tilto statybas šįmet jau investavo beveik 100 mln. Lt. Nemažinti darbų apimčių planuojama ir kitąmet.

K. Petrausko g., Savanorių prospekto įkalnės, K. Veverskio, Z. Gerulaičio ir Palemono g. rekonstrukcijos, Šiaurės prospekto įkalnės, Draugystės, M. Jankaus, Pravieniškių, Keramzito, Pamario, Chemijos, Panerių, Elektrėnų, Biruliškių ir kitų svarbiausių miesto gatvių kapitalinis remontas – šiuos jau atliktus ar tebetęsiamus darbus vardiavo Kauno miesto savivaldybės Miesto tvarkymo skyriaus vedėjas Aloyzas Pakalniškis. Pasak skyriaus vadovo, tai toli gražu ne visi šįmet atlikti ar dar planuojami darbai.

KAS VYKSTA ŠIUO METU?

Metų pradžioje pradėta Savanorių prospekto įkalnės rekonstrukciją tęsiantys kelininkai jau priėjo paskutinį įkalnės rekonstrukcijos etapą. Rekonstruojamame važiuojamosios kelio dalies ruože kelininkai įrengs naujus šaligatvius, nuotekų tinklus, drenavimo sistemą, sutvarkys aplinką. Šlaito stabilizavimo darbai jau beveik užbaigti. Šiuo metu jau įrengta atraminė siena, sumontuoti 466 gruntiniai inkarai, betoninės plokštės, šlaito ir požeminis drenažas.

„Jeigu oro sąlygos bus palankios, Savanorių prospekto įkalne eismas bus atidarytas gruodžio mėnesį“, – teigė A. Pakalniškis.

Asfalto dangos atnaujinimo darbai šiuo metu vyksta Karaliaus Mindaugo prospekte, kur kelininkai iš viso atnaujins beveik 2 kilometrų ilgio ruožą nuo Vytauto Didžiojo (buv. Aleksoto) tilto iki „Akropolio“ prekybos centro. Planuojama, kad šie darbai bus užbaigti jau kitą savaitę. Kelininkai šias gatves taiso naktimis.

SUTVARKYTOS SVARBIOS MIESTO ARTERIJOS

Kelininkai šįmet baigė K. Petrausko gatvės rekonstrukciją. Eismas šioje iki keturių juostų išplatintoje gatvėje buvo atidarytas rugsėjo pradžioje. Prieš kelias savaites užbaigti vienos judriausių mieste Jonavos gatvės kapitalinio remonto darbai.

Kapitalinio remonto darbai taip pat baigti J. Lukšos-Daumanto gatvėje, kurioje buvo atnaujinta asfalto danga ir įrengti nauji šaligatviai. Ši gatvė veda į Kauno klinikų pastatą, kuriame netrukus bus atidarytas greitosios pagalbos centras. Po daugiau nei mėnesį trukusių šilumos tiekimo magistralės darbų vairuotojai jau gali važiuoti ir A. Baranausko gatvės ruožu tarp Radvilėnų plento ir Studentų gatvės.

„Sudegęs „Remix Plus“ aparatas buvo kuriam laikui pristabdęs darbus, bet pastaruoju metu kelininkai dirba keliomis pamainomis ir,

TVARKANT SVARBIAUSIAS GATVES

jei leis oro sąlygos, iki žiemos ne tik sutvarkys Karaliaus Mindaugo prospektą, Tunelio gatvę, bet ir prasčiausios būklės Savanorių prospekto dalį nuo Aukštaičių iki K. Petrausko gatvės“, – sakė Kauno meras Andrius Kupčinskas.

PLANUOSE – KITOS PAGRINDINĖS GATVĖS

Užbaigę darbus Karaliaus Mindaugo prospekte, kelininkai persikels į Tunelio gatvę. Dideliais eismo srautais pasižyminti 1,9 kilometro ilgio gatvę planuojama kapitaliai sutvarkyti per pusantrą savaitės. Šįmet taip pat bus sutvarkyta prasčiausios būklės Savanorių prospekto dalis, esanti tarp Aukštaičių ir K. Petrausko gatvių.

Ateinančiais metais planuojama kapitališkai sutvarkyti K. Baršausko gatvę, Pramonės prospektą, Taikos prospektą, Tvirtovės alėją, likusią K. Petrausko gatvės dalį (tarp Radvilėnų pl. ir Savanorių pr.), Savanorių prospekto dalį tarp Žemaičių gatvės ir laiptų į Ožėškienės gatvę, Veiverių gatvės dalį tarp prekybos centro „Maxima“ ir miesto ribos ir kitas miesto gatves. Kitais metais planuojama pradėti ir Raudondvario plento rekonstrukciją.

„Kitąmet Lietuvos automobilių kelių direkcija Kaunui planuoja skirti 25 mln. Lt – 10 mln. Lt daugiau nei buvo skirta šįmet. Jei šie pažadai pasitvirtins, galėsime gausesnes kelininkų pajėgas mesti ir į mažesniu intensyvumu pasižyminčias gatves“, – pažymėjo Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Remigijus Skilandis.

IKI PANEMUNĖS TILTO ATIDARYMO LIEKA MAŽIAU NEI METAI

Panemunės tilto statybos darbai vyksta be trukdžių ir pagal grafiką. Kitų metų spalio 1-ąją, t. y. mažiau nei po metų, kauniečiai jau galės naudotis nauju Panemunę ir Žemuosius Šančius jungiančiu tiltu.

„Daugiausia dėmesio dabar skiriama suvirinimo darbams ir prasidėsiančiam perdangų betonavimui“, – teigė už vykdomus darbus atsakingas bendrovės „Kauno tiltai“ atstovas Arvydas Šlapikas.

Vasaros pabaigoje buvo užbaigtas vienas sudėtingiausių Panemunės tilto statybos etapas – daugiau nei 3 tūkst. tonų sveriančios metalinės sijų konstrukcijos buvo užkeltos ant tilto atramų. Šiuo metu kauniečiai jau gali matyti abu Nemuno krantus sujungusio tilto kontūrus.

„Šiuo metu intensyviausi darbai vyksta prietilčių zonose: demontuojamos laikinos atramos, taip pat rengiamasi lapkritį prasidėsiančiam tilto perdangų betonavimui“, – sakė Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas R. Skilandis.

„Panemunės tilto statyba vyksta pagal planą. Šiuo metu vykdomi vidiniai tilto įrengimo darbai, todėl jie nėra tokie matomi. Tačiau kitų metų spalio pradžioje tiltas jau turi būti atidarytas“, – pabrėžė Kauno vicemeras Vasilijus Popovas.

„Panemunės bendruomenės centras, surengęs gražią atsisveikinimo su tiltu šventę, įsipareigojo surengti dar gražesnę naujojo tilto sutikimo šventę. Anksčiau panemuniškiai senojo tilto vazose augino ir prižiūrėjo gėles. Bendrovė „Kauno tiltai“ pažadėjo senąsias vazas išsaugoti ir įkomponuoti į naujojo tilto konstrukciją. Tai bus vienintelis priminimas apie senąjį tiltą“, – pasakojo Panemunės bendruomenės centro pirmininkas, Kauno miesto tarybos narys Gediminas Žukauskas.

Kauno miesto savivaldybė ir bendrovė „Kauno tiltai“ Panemunės tilto statybos darbų rangos sutartį pasirašė 2012 m. pradžioje. Projekto vertė siekia 103 mln. Lt.

VERSLININKAI NERANDA TINKAMŲ DARBUOTOJŲ

Edmundas Mališauskas

Kauno rajono savivaldybės iniciatyva Raudondvario dvaro oranžerijoje įvykusioje verslo popietėje apie kovą su nedarbu išryškėjo ne mažiau opi problema: verslininkai guodėsi, kad vis sunkiau rasti tinkamų darbuotojų.

NEDARBAS MAŽĖJA

Į renginį atvyko Kauno pramonės, prekybos ir amatų rūmų, Kauno teritorinės darbo biržos, Aleksandro Stulginskio universiteto, Kauno kolegijos vadovai, mokslininkai, verslininkai, savivaldybės atstovai.

Kauno rajono meras Valerijus Makūnas informavo, kad per metus registruotas nedarbas Kauno rajone sumažėjo nuo 8,6 iki 6,8 proc. Jaunimo iki 29 metų nedarbas siekia dar mažiau – 3,2 proc.

„Labiausiai nedarbo mažėjimui turi įtakos stipri ir socialiai atsakinga verslo bendruomenė“, – pabrėžė meras. Ypač sparčiai plečiasi Kauno LEZ, kuriasi naujos pramonės zonos. Kauno oro uoste įsikūrusiose orlaivių aptarnavimo įmonėse atsirado gerai apmokamų darbo vietų, ateityje jų žadama sukurti dar daugiau.

KOVOJA SU Veltėdžiavimu

Kauno rajono savivaldybė siekia būti jungtimi tarp centrinės valdžios, Darbo biržos, mokslo ir verslo, pagal galimybes imasi verslo skatinimo priemonių.

Naujos įmonės, įdarbinusios daugiau kaip 50 proc. Kauno rajone gyvenamąją vietą deklaravusių darbuotojų, trejus metus atleidžiamos nuo žemės, žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių. Mokestis už verslo liudijimus Kauno rajone yra vienas mažiausių šalyje. „Laikomės principo: verčiau duoti meškerę, o ne žuvį“, – kalbėjo V. Makūnas.

Kartu kovojama ir su veltėdžiavimu. Įvedus skaidresnę tvarką ir griežtesnę kontrolę, Kauno rajone socialinių pašalpų gavėjų per metus sumažėjo perpus.

Meras kartu atkreipė dėmesį ir į problemas. „Valdžia, verslas ir švietimas kartais primena Krylovo pasakėčios veikėjus, kurie tempia vežimą į priešingas puses. Todėl turime tūkstančius diplomuotų jaunuolių, kai tuo metu kai kurie ūkio sektoriai dūsta dėl darbo jėgos trūkumo“, – kalbėjo V. Makūnas.

KALTINA ŠVIETIMO SISTEMA

Renginyje dalyvavę verslininkai tvirtino, kad Lietuvos švietimo sistema yra praradusi ryšį su realybe. Inovacijomis pasaulyje garsėjančios „Garlitos“ siuvmio įmonės vadovas Juozas Martikaitis pasakojo,

Kauno rajono meras Valerijus Makūnas verslo popietėje

kad per 20 veiklos metų iš profesinių mokyklų nesulaukė nė vieno siūlymo bendradarbiauti rengiant siuvėjus.

Nusivylęs švietimo sistema, verslininkas neretai pats imasi profesinio rengimo. Jis prisiminė, kaip vienais metais sukvietė niekur neįstojusias Garliavos mokyklų abiturientes ir surengė joms specialius kursus, mokėdamas tūkstančio litų stipendiją per mėnesį. „Iš 41 kursų lankiusios merginos net 36 liko dirbti įmonėje“, – tvirtino J. Martikaitis.

„Via Baltica“ restorano savininkas Vytautas Čičelis ir kiti verslininkai kritikavo, jų nuomone, ydingą pašalpų sistemą. Jie tvirtino, kad dėl šios priežasties trūksta vairuotojų, suvirintojų, vadybininkų, valdyti šiuolaikinę techniką gebančių specialistų, virėjų. V. Čičelis pasakojo, kad buhalterio ieškojo tris mėnesius.

„Nedarbo nėra, tačiau yra nenoras dirbti. Jei tokia padėtis išliks ilgiau, teks atsivežti darbuotojų iš užsienio arba kelti ten savo įmones“, – kalbėjo verslininkai.

SIŪLYS KONKREČIŲ PRIEMONIŲ

Intelektuales verslo produktus kuriančios „Elintos“ įmonės vadovas Vytautas Jokužis siūlė Skandinavijos ir kitų Vakarų valstybių pavyzdžiu mokslą glaudžiau sieti su būsimoju darbu. Jo nuomone, labai svarbu, kad vyresniųjų kursų studentai galėtų dirbti pagal specialybę, tada lengviau įsilietų į darbo rinką.

Kauno pramonės, prekybos ir amatų rūmų prezidentas Benjaminas Žemaitis pažadėjo sudaryti darbo grupę, kuri numatys konkrečias priemones, padėsiančias spręsti opias darbo rinkos problemas regione. Į kitus susitikimus ketinama kviešti Seimo narius, Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų atstovus.

ATIDARYTAS JAV BENDROVĖS, „INTERMEDIX“ PASLAUGŲ CENTRAS

Kaune oficialiai atidarytas pirmasis JAV sveikatos apsaugos technologijų ir paslaugų milžinės „Intermedix Corporation“ paslaugų centras. Bendrovė, į šį centrą investuojanti 17,5 mln. Lt, planuoja priimti iki 500 darbuotojų. Tai vienintelis šios bendrovės paslaugų centras, veikiantis už JAV ribų.

„Mes ilgai rinkomės, kur mums įsteigti tokio tipo paslaugų centrą, kol radome Lietuvą ir Kauną, kurie atitiko mūsų bendrovės keliamus kriterijus. Vienas svarbiausių kriterijų, kodėl „Intermedix“ paslaugų centras įsikūrė Kaune – tai energingi, entuziastingi ir išsilavinę žmonės“, – per atidarymą kalbėjo „Intermedix Corporation“ vykdomasis direktorius K. Cookas.

„Šios bendrovės atėjimas reikšmingas ne tik Kaunui, bet ir visai šaliai. Ši „Intermedix“ investicija svarbi ne tik tuo, kad bus sukurta apie 200 darbo vietų, – kartu tai didelis įvertinimas miestui. Įvertinimas,

kuris ateityje, tikiuosi, lems kitų tarptautinių bendrovių investicijas Kauno mieste“, – teigė Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

„Džiaugiuosi, kad „Intermedix“ po ilgų svarstymų dėl paslaugų centro vietos pasirinko Kauną. Mūsų šaliai užsienio investicijos yra itin svarbios ir reikalingos. Šiame globaliame pasaulyje Lietuvai yra svarbu būti konkurencingai ir patraukliai investuotojams valstybei“, – pabrėžė Vyriausybės vadovas Algirdas Butkevičius.

„Intermedix“ per artimiausius metus planuoja sparčiai plėsti savo centrą Kaune. Įmonė tikisi pritraukti ne tik patyrusių IT profesionalų, bet ir jaunų specialistų bei talentingų studentų, todėl planuojama glaudžiai bendradarbiauti su universitetais diegiant praktinio mokymo programas.

Įmonė turi apie 2000 darbuotojų ir atstovybes 27-iose JAV miestuose. „Intermedix“, dirbanti iš viso 18 pasaulio šalių, teikia duomenų bazių paslaugas sveikatos apsaugos sistemai ir technologinius sprendimus gelbėjimo operacijoms stichinių nelaimių atveju visame pasaulyje. Pirmąjį tarptautinį paslaugų centrą Europoje įmonė atidarė norėdama veiksmingiau reaguoti į klientų poreikius.

Viešųjų ryšių poskyrio inf.

KAIP DERINTI GERUS NORUS SU KONKURENCIJOS PRINCIPAIS?

Iš Ūkio ministerijoje vykusios diskusijos dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio praktinio įgyvendinimo

Rimantas Čapas

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktoriaus pavaduotojas, patarėjas savivaldybių finansų ir ekonomikos klausimais

MANIPULIACIJOS LAISVĖMIS

Konkurencijos įstatymas, jo 4 straipsnis įpareigoja viešojo administravimo subjektus (tarp jų ir savivaldybes) užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Tačiau dauguma laisvių turi tam tikras ribas.

Svarbu, kad įvairių ribų, veiklos ir konkurencijos apribojimų balanso siektų įvairių lygių politikai, valstybės tarnautojai ir privataus sektoriaus atstovai, atsižvelgdami į vartotojų interesus. Ne tik gyventojams, bet ir kitų veiklos sričių verslo subjektams skaudžiai smogia per brangios paslaugos. Taip mažinami gyventojų perkamoji galia ir gyvenimo lygis, vidaus vartojimas. Be to, didėja kitų verslo subjektų sąnaudos ir mažėja jų galimybės konkuruoti su kitų regionų prekių ir paslaugų teikėjais. Štai keli manipuliacijų laisvėmis pavyzdžiai.

2014 m. birželio pradžioje pasklido informacija, kad Stokholmo arbitražo teismas nurodė Norvegijos bendrovei „Statoil“ grąžinti Italijos energetikos milžinei ENI 10 mlrd. (atrodo, JAV dolerių) dėl anksčiau vykdytų manipuliacijų dujų rinkos kainomis.

Kitas gerai žinomas pavyzdys. Nekontrnuojamos spekuliacijos išvestiniais finansiniais instrumentais (iš esmės – derivatyvais) 2008 m. rugsėjo viduryje sprogo, sukeldamos

finansų ir ekonomikos krizę, apėmusią tris ketvirtadalius pasaulio. Nekontrnuojamos laisvės, spekuliuojant išvestiniais finansiniais instrumentais, sukėlė milžinišką paniką ir pasaulinę finansų bei ekonomikos krizę. Didžioji dalis pasaulio šalių, spręsdamos pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės iššūkius, net padidino valstybės reguliuojamąjį vaidmenį ir funkcijas.

Tačiau praėjusios finansų krizės paradoksas tas, kad jos poveikiui mažėjant, 2009–2012 m. Lietuvoje šiluma pabrango 40–62 proc. (remiantis skirtingų šaltinių duomenimis). Būsto išlaikymas Lietuvoje 2013 m., palyginti su 2003 m., pabrango daugiau nei 2 kartus – 101 proc. O Baltijos šalyse didžiausią pajamų nuosmukį per krizę patyrė Lietuvos namų ūkiai – per laikotarpį nuo 2008 m. antro ketvirčio iki to paties 2012 m. ketvirčio realusis darbo užmokestis (jis apskaičiuojamas atėmus mokesčius ir įvertinus infliaciją) Lietuvoje sumažėjo 14,3 proc.

Galima įžvelgti ir štai ką: žmonių gyvenimo lygio gana drastiškam sumažėjimui 2009–2012 m. nepakankamai padėjo Konkurencijos įstatymo 6 str. 1 dalies išimtis. Ji lyg ir leidžia riboti konkurencijos sąlygas siekiant sudaryti galimybes vartotojams gauti papildomos naudos.

Ją – galimybę vartotojams gauti papildomą naudą – mini ir didelė dalis politikų, kai argumentuoja, kodėl privatūs ūkio subjektai ne visada suteiks kokybiškas paslaugas pigiau nei viešojo sektoriaus kontroliuojami subjektai.

Įmonių socialinės atsakomybės plačiaja prasme trūkumo pavyzdžių galima pateikti pakankamai daug.

Netyla ir skandalai, susiję su įvairiais piktnaudžiavimais viešųjų pirkimų srityje. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2014 m. birželio 25 d. nutartyje pripažino, kad ūkio subjektai, atitinkantys Konkurencijos įstatyme įtvirtintą „susijusių ūkio subjektų grupės“ sampratą ir nekonkuruojantys tarpusavyje, negali dalyvauti tame pačiame viešajame pirkime.

Šiais metais nuskambėjo ir tai, kad Konkurencijos taryba statybių ir transporto bendroves įtaria sudariusias kartelinius susitarimus.

SAVIVALDYBIŲ POZICIJA IR ARGUMENTAI

Kuo savivaldybių politikai ir administracijos grindžia savo poziciją dėl konkurencijos laisvės?

Pirma. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gegužės 5 d. nutartimi. Teismas iš esmės pasakė, kad jei sandoris atitinka vidaus sandorio kriterijus, pirkimas be konkurso nelaikytinas Konkurencijos įstatymo pažeidimu. Vidaus sandorio išimtis buvo įteisinta 2010 m. Viešųjų pirkimų įstatymo 10 str. 5 dalyje.

Antra. Piktnaudžiavimo atvejus viešojo administravimo sektoriaus veikloje irgi galima kontroliuoti ir mažinti. Vidaus sandorį galima sudaryti tik gavus Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą. Didelis ir reikšmingas darbo baras tenka ir Konkurencijos tarybai, kuri 2012 m. parengė Viešojo administravimo subjektų sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gaires.

Trečia. Yra teismai, kuriuose galima išspręsti ginčus ir ginti teisėtus interesus dėl konkurencijos ribojimų.

Ketvirta. Tai argumentų grupė, kodėl manoma, kad savivaldybės įmonė komunalinių paslaugų srityje (atliekų tvarkymo ir t. t.) yra geriau nei privati:

- savivaldybės įmonė dėl vidaus sandorio specifikos yra „lankstesnė“ ir gali operatyviau išspręsti iškilusią problemą (dėl teisės aktų pasikeitimo ir pan.);
- savivaldybės komunalines įmones įsteigė būtent savivaldybei pavestoms funkcijoms atlikti, sukūrė infrastruktūrą, dalyvauja įmonių valdyme;
- savivaldybės įmonėje sąlygiškai nėra poreikio taupyti kokybės sąskaita; jeigu tokia įmonė uždirbs pelno ar paprasčiausiai sutaupys lėšų dėl vidinių ar išorinių sąlygų pasikeitimo – visa tai grįžta į biudžetą;
- privatus sektorius siekia kuo didesnės naudos, todėl egzistuoja vadinamasis „šešėlis“. Šiuo atveju valstybė mažiau išleidusi gali netekti dar daugiau;
- savivaldybės įmonė neslepia mokesčių, jos finansinė veikla yra skaidresnė, įkainius ar tarifus tvirtina savivaldybės taryba;

- savivaldybės įmonė visas paslaugas ir prekes perka tik Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyto būdu, o privačios įmonės dažnai šio įstatymo nuostatas netaiko arba nesilaiko;

- skaidresnė savivaldybių įmonių atliekų apskaita, privačios įmonės neretai manipuliuoja skaičiais, kiekiais ir pan.;

- savivaldybės įmones paprasta kontroliuoti, gauti visą būtina informaciją, vykdyti paslaugos stebėseną, o privačios įmonės neretai prisidengia konfidencialumu ir daugelio informacijos, kaip komercinės paslapties, neteikia;

- palyginus savivaldybių įmonių ir privačių įmonių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kainas pastebima, kad privačių įmonių kainos yra didesnės. Privati bendrovė, siekdama pelno, teikdama atliekų tvarkymo paslaugas vadovaudamasi Atliekų tvarkymo įstatymo 302 straipsnio 2 ir 3 dalimi, gali pateikti ir pagrįsti savivaldybės tarybai patvirtinti įkainių dydžius, kurie galimai gali būti daug didesni už tokią paslaugą teikiančių savivaldybės įmonių. Savivaldybės administracija neturi galimybių patikrinti privačios bendrovės kainos pagrindimą realiai.

ŠTAI PAMOKANTIS KLAIPĖDOS Miesto Pavyzdys

Klaipėdos m. savivaldybė šiais metais siekė sumažinti atliekų surinkimo rinkliavas, tačiau tam sutrukdė apsukrūs vežėjai ir teismai. 2013 ir 2014 m. vietinė rinkliava už atliekų surinkimą ir tvarkymą Klaipėdoje buvo sumažinta 15 proc. Klaipėda turėjo vilčių, kad nuo 2015 m. rinkliava mažės dar maždaug 10 proc. Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, siekdamas sumažinti vietinės rinkliavos dydį, dar 2013 m. pradėjo viešųjų pirkimų konkursą. Įvykdžius pirkimo procedūras turėjo būti parinkti vežėjai, kurie aptarnautų dvi Klaipėdos miesto zonas. Dėl kilusių ginčų konkurso procedūros prieš metus buvo sustabdytos ir atnaujintos 2014 m. birželio mėnesį. Atplėšus pasiūlymų

vokus vežėjai maloniai nustebe – pateikė gerokai mažesnes atliekų surinkimo kainas: apie 85 Lt už toną, kai šiuo metu jiems mokama apie 127 Lt už toną. Skirtumas net 1,5 karto. Ši kaina nustatyta neskelbiamų derybų būdu. Kadangi vietinėje rinkliavoje atliekų vežimas sudaro didžiausią išlaidų dalį – beveik 40 proc., mažesni vežėjų įkainiai leistų mažinti mokestinę naštą visiems klaipėdiečiams ir Klaipėdoje dirbantiems verslininkams. Be to, Klaipėdos m. savivaldybė siekė ne tik mažinti rinkliavas gyventojams, bet ir apginti viešąjį interesą.

Kurioziška situacija: vienas iš vežėjų – UAB „Ekonovus“, kuris net nepateikė pasiūlymo naujame konkurse – apskundė konkursą teismui ir paslaugos viešųjų pirkimų procedūras teismas vėl sustabdė.

Padėtis absurdiška: atliekų vežėjams itin paranku tempti laiką, manipuliuoti teismineis ginčiais. UAB „Ekonovus“ šiuo metu Klaipėdos mieste aptarnauja apie trečdalią rinkos. Kuo ilgiau jie bylinėjasi, tuo didesnes pajamas gauna, o į rinką negali ateiti pigiau dirbantys vežėjai. Labiausiai dėl to nukentčia visi klaipėdiečiai, kurie per padidintą rinkliavą krauna pelnus vežėjui. Po UAB „Ekonovus“ skundo Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras kreipėsi į teismą dėl galimų patirti nuostolių užtikrinimo, kad verslininkai negalėtų nebaudžiami piktnaudžiauti įstatymais, tačiau teismas tokį prašymą atmetė. Jei teisminiai ginčai užsitęs, sumažinti atliekų surinkimo rinkliavą Klaipėdoje artimiausiu metu nepavyks.

Tam būtina gerokai didesnė organizacijų ir įmonių bei valstybės valdžios ir valdymo institucijų bei politinių sprendimų socialinė atsakomybė. Piktnaudžiavimo atvejų sumažinimas viešųjų pirkimų srityje garantuotų gerokai mažesnes viešojo sektoriaus išlaidas viešuosiuose pirkimuose, kurių 2013 m. įvykdyta 12600, o jų vertė – beveik 15 mlrd. Lt.

MOLĖTUOSE ATIDARYTAS LAUKO TENISO AIKŠTYNAS

Violeta Žalalienė

Spalio 8 d. prie Molėtų sporto centro galėjai sutikti ne tik smalsuolį molėtiškį ar lauko teniso žinovą, bet ir ne vieną sporto žvaigždę. Parodomąja padelio teniso dvejetų dvikova, kurioje rungėsi olimpietis Šarūnas Marčiulionis ir jo draugai, buvo pradėta Molėtų miesto stadiono rekonstrukcijos pirmojo etapo darbų užbaigimo šventė. Po parodomosios kovos simbolinę Molėtų lauko teniso aikštyno atidarymo juostelę perkirpti buvo pakviestas miesto šeimininkas meras Stasys Žvinys, Lietuvos padelio teniso federacijos prezidentas Andrejus Zadneprovskis, federacijos viceprezidentas Šarūnas Marčiulionis, LTOK viceprezidentas Romualdas Bakutis, Seimo nariai Petras Čimbaras ir Valentinas Stundys, klebonas dek. mons. Kęstutis Kazlauskas ir aikštyną stačiusios UAB „LitCon“ direktorius Linas Piliponis (**nuotr.**).

Šventėn susirinkę garbingi svečiai ir meras tarė sveikinimo žodžius, džiaugėsi kuriama puikia sporto infrastruktūra Molėtuose, dėkojo olimpiečiams už olimpinės dvasios diegimą Molėtų krašte. Molėtų miesto stadiono rekonstrukcijos pirmojo etapo darbų užbaigimo šventę baigė iškilmingas mons. K. Kazlausko Molėtų savivaldos lauko teniso aikštyno pašventinimas.

Vėliau buvo galima stebėti Lietuvos Respublikos ir Utenos apskrities čempionatų prizininkų parodomąsias lauko teniso kovas, pasidžiaugti Molėtų sporto centro auklėtinių meistriškumu.

SAVIVALDYBĖS TAPO... PAŠALPININKĖMIS

Biudžeto sudarymo tvarka skandina savivaldybes

Roma Žakaitienė
Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė

Neūkiškumas ir napoleoniški planai – tokius priekaištus dažnai pažeria kritikai, komentuodami savivaldybių įsiskolinimo klausimą. Tačiau toks požiūris – perdėm vienpusiškas ir paviršutiniškas situacijos supaprastinimas. Į skolas savivaldybes tebestumia ir krizės metais pakeista jų biudžetų sudarymo tvarka, pavertusi savivaldybes pašalpių gavėjomis. Nesuteikus joms daugiau finansinio savarankiškumo, greitai, ko gero, išgirsime ir daugiau „beveik bankrutavusių“ miestų istorijų.

Susidariusį savivaldybių nemokumą geriausiai atskleidžia pradelsti įsiskolinimai verslo įmonėms už atliktus darbus, suteiktas paslaugas ir įsigytas prekes. Krizės metais šie įsiskolinimai šoko į viršų ir per penkerius metus išaugo beveik triskart, perkopdami 400 mln. litų. Nors krizė jau praeityje, o šalies ekonomika auga neįtikėtiniais tempais ir gerėjančio gyvenimo ženklus jaučia tiek gyventojai, tiek verslas, tačiau savivaldybių biudžeto eilutėse jų nematyti. Jos toliau grimzta į skolas.

KODĖL AUGA SAVIVALDOS SKOLOS?

Savivaldybės priverstos skolintis ne vien, kaip dažnai manoma, tam, kad galėtų (privaloma tvarka) prisidėti prie pažangų regione užtikrinančių ES struktūrinių fondų projektų finansavimo. Skolintis savivaldybes verčia ir kasmet nuosekliai mažėjančios jų

pajamos, reikalingos savarankiškosios savivaldybės funkcijoms atlikti.

Tokią padėtį užprogramavo krizės metais pakeista biudžeto formavimo tvarka, kurios įkaitėmis šiandien iš esmės yra tapusios visos 60 šalies savivaldybių. Pakeitus tvarką sumažėjo savivaldybėms tenkantis gyventojų pajamų mokesčio procentas. O pritrūkus šių savarankiškų pajamų funkcijoms atlikti, savivaldybė „sušelpiama“ vadinamąja bendrosios dotacijos kompensacija, skiriama iš valstybės biudžeto.

Kompromisinis sprendimas, turėjęs padėti mūsų šaliai išgyventi krizės laikus, dabar veikia savivaldybių nenaudai. Tiesa, Seimas šiuo metu kaip tik svarsto Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo pataisą, kurias priėmus savivaldybėms turėtų likti daugiau surinkto gyventojų pajamų mokesčio. Tačiau naujoji tvarka „pašalpių“ sistemos greitai nepanaikins, todėl padėtis pagerės tik tose savivaldybėse, kurios negauna bendrosios dotacijos kompensacijos. Tokių šiemet tėra septynios, kitąmet jų bus keturiolika.

Kaip tik „pašalpos“ ir yra didžiausias esamos tvarkos trūkumas – jos nemoityuoja savivaldybių siekti surinkti daugiau gyventojų pajamų mokesčio, t. y. skatinti verslumą regione, kurti naujas darbo vietas ir pritraukti naujų investicijų. Padėtis iš esmės keistųsi, jei būtų atsisakyta kintamo dydžio minėtos dotacijos ir savivaldybėms suteikta daugiau finansinio savarankiškumo.

Savivaldybės yra pasirengusios priimti didesnę atsakomybę už finansinę padėtį savo regione ir laukia galimybės tai įrodyti ne tik žodžiais, bet ir realiais darbais.

Mečislovo Šcepavičiaus pieš.